

ADVENDIAJA ESIMENE PÜHAPÄEV AD 2024

Mt 21:1–9 (Js 62:10–12; Rm 13:11–14)

1 Ja kui nad jõudsid Jeruusalemma lähedale ja tulid Betfage poole Õlimäele, siis läkitas Jeesus kaks jüngrit

2 ja ütles neile: «Minge külla, mis on teie ees, ja kohe te leiate kinniseotud emaesli ja sälu ta juures. Päästke need valla ning tooge mulle!

3 Ja kui keegi teile midagi ütleb, siis vastake: «Issand vajab neid. Ta läkitab nad peatselt tagasi.»

4 Aga see on sündinud, et läheks täide, mida prohveti kaudu on räägitud:

5 «Ütelge Siioni tütrele: Ennäe, su kuningas tuleb sulle tasane, istudes emaesli seljas ja sälu seljas, kes on koormakandja looma varss.»»

6 Jüngrid läksid ja tegid just nõnda, nagu Jeesus neid oli käskinud:

7 tõid emaesli ja sälu ning panid rõivad nende peale ja Tema istus sinna.

8 Tohtu rahvahulk aga laotas oma rõivad tee peale, teised raiusid oksid puudelt ja laotasid tee peale.

9 Rahvahulgad aga, kes käisid Jeesuse eel ja järel, hüüdsid: «Hoosanna Taaveti Pojale! Õnnistatud olgu see, kes tuleb Issanda nimel! Hoosanna kõrgustes!»

Ja kui nad olid jõudnud Jeruusalemma ligi ja tulnud Betfagesse, Õlimäele, siis Jeesus läkitas kaks jüngrit, üteldes neile: «Minge külla teie vastas ja kohemaid te leiate kinniseotud emaesli ja sälu ühes temaga – lahti päästes tooge minule! Ja kui keegi peaks teile midagi ütlema, te ütlete: «Issandal on neid vaja!» – ja ta läkitab nad sedamaid.» See on aga sündinud, et läheks täide prohveti kaudu öeldu: «Ütelge Siioni tütrele: «Vaata, su kuningas on sulle tulemas – leebe ja aset võtnud emaeslil ja sälul, ikkealuse pojale.»» Jüngrid aga, minnes ja tehes just nõnda, nagu Jeesus oli neile ette kirjutanud, tõid emaesli ja sälu ja panid nende peale ülekuued ja Ta istus nende peale. Suurem rahvahulk aga laotas oma ülekuued tee peale, teised aga lõikasid oksid puude küljest ja laotasid tee peale. Rahvahulgad aga, kes läksid Tema eel ja järgnesid, hüüdsid valju häälega, üteldes: «Hoosanna Taaveti Pojale! Õnnistatud on, kes tuleb Issanda nimel! Hoosanna kõrguste kõrguses!»

Sissejuhatus

Esimese evangeeliumi autoriks on kiriku pärimuse järgi Alfeuse poeg Matteus, kelle Jeesus kutsus apostlite hulka Kapernaumas, kus ta pidas tõlneriametit (Mt 9:9). Pärast Jeesuse taevasseinemist tegutses Matteus esialgu Palestiinas; tema hilisema elu kohta meil kindlad teated puuduvad. Kiriku traditsioon märgib paikadena, kuhu ta oma kuulutustööga jõudis, Etioopiat, Pärsiat ja Partiat, kus ta olla ka märtrina surnud.

Vana pärimuse järgi kirjutanud Matteus oma evangeeliumi esmalt aramea keeles, hiljem olla see tõlgitud kreeka keelde. Evangeeliumi tekkeajaks peab varasem pärimus aega enne Jeruusalemma piiramist ja hävitamist aastal 70, uuemad autorid nihutavad evangeeliumi tekkeaja enamasti sellest hilisemaks (väites ühtlasi, et evangeeliumi autor on teadmata).

Üheks Matteuse evangeeliumi silmatorkavaks jooneks on Vana Testamendi prohvetikuulutuste täitumise rõhutamine. Sellest võib järeldada, et Matteusele oli oluline oma kaasmaalaste – ja usukaaslaste – veenmine selles, et Jeesus on tõesti töötatud ja oodatud Messias. Teisalt on Matteuse evangeeliumis selgelt tajutav universaalsuse-taotlus, mis kinnitab, et ligipääs Kristuses ilmunud armule on avatud kõigile rahvastele.

Viimasest tunnistab ka Jeesuse sugupuu kohe evangeeliumi alguses. Kuigi see algab sõnadega «Jeesuse Kristuse, Aabrahami poja, Taaveti poja sugupuu» (Mt 1:1), ei ole selle eesmärgiks mitte ainult kinnitada Jeesuse juriidilist põlvnemist Taaveti kuninglikust soost, vaid rõhutada, et Jeesus on «Aabrahami poeg», s.t toosama töötatud Seeme, kelle nimel «õnnistavad endid kõik maailma rahvad» (1Ms 22:28; vrd Gl 3:8).

Selle universaalsuse-taotlusega sobituvad suurepäraselt ka Matteuse evangeeliumi lõpusõnad: «Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal. Minge siis, tehke jüngriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja õpetades neid pidama kõike, mida mina olen teil käskinud! Ja vaata, mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni.» (Mt 28:18–20)

Laias laastus jaguneb Matteuse evangeelium kolmeks¹:

Mt 1:1–4:16	sissejuhatus ja ettevalmistus;
Mt 4:17–16:20	Jeesuse tegevus Galileas;
Mt 16:17–28:20	Jeesuse teekond Jeruusalemma, kannatused, surm, ülestõusmine ja taevasseminemine.

Matteuse jutustamislaad ei jäta muljet, nagu üritaks ta uskmatut või kõhklevat lugejat veenda, vaid pigem on tegemist selgitava ja õpetusliku tekstiga, mis on mõeldud juba olemasolevale kristlikule kogudusele, kes on juba ära tundnud või just ära tundmas oma kutsumust missiooniks kõigi rahvaste juures. Nii on, nagu öeldud, Matteuse evangeelium ühelt poolt üsna «juutlik» tekst oma rohkete Vana Testamendi tsitaatidega, teisalt aga – ka nendesamade tsitaatide valikut arvestades – avatud ka paganaille.

¹ Üks huvitav võimalus Matteuse evangeeliumi algusosa ülesehituse vaatlemisel on selle võrdlemine viie Moosese raamatuga: Mt 1 – alguslood (1Ms); Mt 2 – pagendus Egiptuses ja naasmine (2Ms); Mt 3 – Seadus (3Ms; vrd Mt 3:15); Mt 4 – kõrbes (4Ms); Mt 5–7 – Uus Seadus (5Ms).

Suurepäraselt näitavad neid mõlemat poolt Jeesuse avaliku tegevuse alguse kohal seisvad prohvet Jesaja sõnad: «Sebulonimaa ja Naftalimaa, mere teel, sealpool Jordanit, paganate Galilea, rahvas, kes istub pimeduses, on suurt valgust näinud, ja neile, kes istuvad surma maal ja surma varjus – neile tõuseb valgus!» (Mt 4:15j; vrd Js 8:23–9:1), millele evangelist lisab: «Sellest ajast peale hakkas Jeesus kuulutama: «Parandage meelt, sest taevariik on lähedal!»» (Mt 4:17)

Keelelisi märkuseid

Jeruusalemma – εις Ἱεροσόλυμα – nime Ἱεροσόλυμα – יְרוּשָׁלַיִם või יְרוּשָׁלַיִם – tõlgitakse kristlikus traditsioonis sageli kui «rahu linn».²

Betfage – εις Βηθφαγή – nime Βηθφαγή – aramea keeles בית פגי – üheks võimalikuks tähenduseks on «tooreste viigimarjade koda».

Läkitas – ἀπέστειλεν – sõna ἀποστέλλω tähistab enamasti kindla ülesandega läkitamist (määramist).³

Jeesus – nimi Ἰησοῦς tuleneb heebrea nimest יְהוֹשֻׁעַ ja tähendab «JHWH on pääste», «JHWH päästab».

Jüngrit – μαθητάς – sõna μαθητής – «jünger», «õpilane» – tuleneb verbist μανθάνω – «õppima», «teadmisi omandama».

Külla, mis on teie ees – εις τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν – sõnasõnalt: «külla teie vastas».

Kohe – sõna εὐθέως tähendab «otsekohe», «sedamaid», «kohemaid».

Leiate – εὐρήσετε – sõna εὐρίσκω tähistab eeskätt taolist leidmist, millele ei eelne otsimine, vaid mis pigem sünnib ootamatult, hea õnne peale.⁴

Päästke...valla – λύσαντες – sõna λύω tähendab «[seotut] lahti päästma», «valla päästma», «vabaks laskma», ka «[patust/süüst] lahti mõistma».

Vastake – ἐρείτε – sõnasõnalt: «[te] ütlete» – tegemist ei ole mitte soovitusena, vaid millegagi, mis on juba ette kindlaks määratud.

² Paljud keeleteadlased seavad selle tähenduse küll kahtluse alla, pakkudes välja pigem seose iidse ugariti jumaluse Šalimiga.

³ Siit tuleneb ka sõna ἀπόστολος – «apostel».

⁴ Meenutagem siinkohal Archimedese kuulsat vanniskäiku.

Issand – ὁ κύριος – κύριος on Uues Testamendis enamasti Jumalale (ja Kristusele) reserveeritud tiitel, algses tähenduses «peremees», «omanik», «isand», «valitseja».

Prohveti – τοῦ προφήτου – sõna προφήτης – «prohvet» – tuleneb verbist φημί – «ütleva», «lausuma», «teada andma» –, millele on lisatud eesliide πρό – «ees», «ette».

Siioni – nime Σιών – ἱὴζ – algupära ei ole üheselt selge, see võib tähendada nii kõrgemat kohta või kindlust kui ka lõuna- (päevapalava-) poolset kõrgendikku või põuast, kuivanud, kõrbenud paika.⁵

Kuningas – ὁ βασιλεύς – sõna βασιλεύς – «kuningas», «valitseja» – tuleneb tõenäoliselt sõnast βᾶσις, mis antud kontekstis tähistab kõrgemal kohal seismist.

Tasane – sõna πρᾶς tähendab «leebe», «tasane», «õrn».

Koormakandja looma – ὑποζυγίου – sõna ὑποζύγιον koosneb eessõnast ὑπό – «all» – ja sõnast ζυγός – «ike» – ning tähendab sõnasõnalt «ikkealune».

Varss – υἰόν – sõna υἰός – «poeg» – kasutatakse enamasti inimeste puhul, vahel harva ka noorte loomade tähistamiseks.

Tegid – ποιήσαντες – sõna ποιέω tähendab «tegema», «teostama», ka «looma».⁶

Rõivad – τὰ ἱμάτια – sõna ἱμάτιον võib tähistada igasugust üleriidet.

Rahvahulk – sõna ὄχλος tähistab enamasti suuremat, juhuslikku rahvahulka, vahel ka halvustavas tähenduses («rahvamass», «pööbel»).

Tee peale – ἐν τῇ ὁδῷ – sõna ὁδός tähendab nii «tee» kui «teekond» (s.t «käidud / parajasti käidav tee»)⁷.

Raiusid – ἔκοπτον – sõna κόπτω tähendab «ära lõikama», «ära raiuma», «lööma».

Kes käisid... järel – οἱ ἀκολουθοῦντες – sõna ἀκολουθέω tähendab «[kellegi] järel käima», «[kedagi] saatma», «[kellegi] järgijaks saama/hakkama», «[kedagi] järgima».

Hüüdsid – ἔκραζον – sõna κραζω tähendab «valju häälega hüüdma», «karjuma», «kisendama», samuti (väga sarnaselt eestikeelsele vastele) «kraaksuma».⁸

⁵ Vrd ἡγῶ – «põud», «põuane maa».

⁶ Muuhulgas on siit pärit ka sõna ποίημα – «teos», «poem» –, nt Ef 2:10: «Sest meie oleme Tema teos...», mida võiks tõlkida ka: «Meie oleme Tema loome...» või: «Meie oleme Tema poem...»

⁷ Vrd samast algtüvest pärineva venekeelse verbiga ходить – «käima».

⁸ 1739. aasta Piiblis: «kissendas».

Hoosanna – ὠσαννὰ – sõna ὠσαννὰ tuleneb sõnadest ἠψῆ – «päästma» – ja ἠψ – «palun» – koosnevast heebreakeelsest väljendist ἠψῆ – sõnasõnalt «Palun päästa!»

Taaveti – nimi Δαβίδ – τῆ – tähendab «armastatu», «lemmik».

Õnnistatud olgu – εὐλογημένος – sõna εὐλογέω tähendab «head soovima», «õnnistama», «õnnistust paluma», ka «[õnnelikuks] kiitma», «ülistama».

Kõrgustes – ἐν τοῖς ὑψίστοις – sõna ὑψος tähendab «kõrgus». Siin on tegemist ülivõrdega, seega «kõige kõrgemal», «kõrgeimais [paigus]», «kõrguste kõrguses».

Sisuline analüüs

Matteuse evangeeliumi kahekümnenda peatüki lõpuosas sõnastab Jeesus ülima selgusega nii enda kui oma jüngrite missiooni: «Inimese Poeg ei ole tulnud, et lasta ennast teenida, vaid et ise teenida ja anda oma elu lunaks paljude eest!» (Mt 20:28) Neid sõnu kinnitab koheselt järgnenud tunnustäht – kahe pimedada nägijaks tegemine Jeerikost Jeruusalemma viiva tee ääres. Järgnevat silmas pidades on selle imeteo juures kõige tähelepanuväärsem see, et Jeesuse tervendatud pimedad näivad olevat ainsad tõelised nägijad: nagu Jeesust Jeruusalemmas tervitanud rahvahulgad, nii tunnevad ka nemad Jeesuse ära Issanda ja Messiana, Taaveti Pojana, samal ajal kui ülejäänud inimesed ei mõista midagi ja püüavad pimedaidki vaikima sundida: «Ja vaata, kaks pimedat istus tee ääres. Kui nad kuulsid, et Jeesus möödub, kisendasid nad: „Halasta meie peale, Issand, Taaveti Poeg!» Rahvahulk aga sõitles neid, et nad vaikiks. Kuid nemad kisendasid veel rohkem: «Halasta meie peale, Issand, Taaveti Poeg!»» (Mt 20:30j)

Teekond Jeerikost Jeruusalemma (ja vastupidi, nagu tähendamissõnas Halastajast samaarlasest) on sümbolne: Jeeriko on kõige madalamal asuv linn maailmas, tähistades inimkonna langust, Jeruusalemm on aga Püha Linn, milles saavad avalikuks Jumala ligiolu ja auhiilgus ning mille lähistel⁹ viib Jumala inimeseks saanud Poeg lõpule langenud inimkonna lunastamise.

Jeesus teadis, milleks Ta Jeruusalemma läheb. Evangeelium näitab, et Jeesus teadis kõike, mis oli sündimas. Nii läkitas Ta Jeruusalemmast idas, päikesetõusu pool Õlimäel asuvasse Betfagesse jõudes kaks oma jüngrit «vastas olevasse külla» – tõenäoliselt Betfagest umbes kolme kilomeetri kaugusel ja paarsada meetrit madalamal asuvasse Betaaniasse –, öeldes neile mitte niivõrd seda, mida nad tegema peavad, kuivõrd seda, mida nad teevad (kui midagi juba ammu kindlaks määratud).¹⁰

⁹ «Jeesus, et enese vere läbi pühitseda rahvast, on kannatanud väljaspool väravat.» (Hb 13:12)

¹⁰ Mõned kommentaatorid arvavad, et kuna Jeesusel oli Betaanias tõenäoliselt mitmeid tuttavaid, oli Ta nendega millalgi varem kõiges kokku leppinud. Evangeeliumi sõnastus seda ei toeta, vaid viitab üsna kindlalt sellele, et kõik toimub mitte inimliku kokkuleppe, vaid jumaliku plaani kohaselt.

Jeesus tuli Jeruusalemma kui ammu töotatud ja pikalt oodatud Messias, kelles on teostunud prohvet Sakarja ettekuulutus: «Ütelge Siioni tütrele: Ennäe, su kuningas tuleb sulle tasane, istudes emaesli seljas ja sälu seljas, kes on koormakandja looma varss.»» (Mt 21:5; vrd Sk 9:9) Evangelist – või Jeesus ise – rõhutab, et «see on sündinud, et läheks täide, mida prohveti kaudu on räägitud» (Mt 21:4).

See, et Messias istub eesli seljas, kõneleb kahtlemata Tema tasadusest ja alandlikkusest. Kuningate Kuningas ei tule mitte oma sõnakuulmatuid alamaid sõjaratsu jalge alla tallates, vaid iseennast nende eest ja nende heaks andes. Tema ratsu on koormakandja, ikkealune – nii nagu Tema ise võtab enda peale kogu inimkonna patukoorma ning kutsub vaevatud ja koormatud kandma oma iket, töötades, et see on kerge ja hea (Mt 11:20–30).

Kõnekas on ka see, et emaesliga on ühes sälg, «kelle seljas ei ole istunud veel ükski inimene» (Mk 11:2) – seegi viitab Jeesuse jumalikkusele, kuna just nii oli ikka toimitud, andes Jumalale seda, mis on uus ja puutumatu: nii pidi näiteks punane lehm, kelle tuhast valmistati puhastusvesi, olema selline, «kelle peale veel ei ole iket pandud» (4Ms 19:2), ning kui kuningas Taavet läks koos rahvaga ära tooma Jumala laegast, siis asetati see uuele vankrile (2Sm 6:3). Nüüd tuleb Jeruusalemma, Pühasse Linna, oma püha templi juurde, Jumala ja Inimese Poeg, ning on loomulik, et Ta istub sälul, kelle seljas pole veel keegi ratsutanud.

Võimalikele küsimustele käsib Jeesus oma jüngritel vastata lakooniliselt: «Issand vajab neid!» (Mt 21:3) Viimastes eestikeelsetes tõlgetes annavad järgnevad sõnad mõista, nagu kinnitaks Jeesus võimalikule küsijale, et Ta läkitab loomad peatselt tagasi. Varasemad tõlked on originaalile lähemal, sedastades, et kui küsija kuuleb sõnu «Issand vajab neid!», siis ta läkitab loomad sedamaid, ilma rohkem küsimata ja kõhklemata. Seegi näitab, et tegemist on jumaliku sündumusteahelaga, mis kulgeb täpselt nii, nagu on vaja lunastusplaani täide viimiseks.

Jüngrid tegid täpselt nii, nagu Jeesus oli neile ette kirjutanud, ja näitasid, et nad mõistavad päris hästi, millega on tegemist, kuna näib, et neile ei meenunud mitte üksnes see, mida oli ette kuulutanud prohvet Sakarja, vaid ka see, mis oli leidnud aset templi puhastamisel Makkabite päevil, mil Makkabi ja need, kes olid temaga, kandsid «rohelistele lehtedega ehitud keppe, haljaid oksid ja palmilehti ning laulsid kiituslaule Temale, kes oli lasknud korda minna oma asupaiga puhastamise» (2Mak 10:7).

Nüüd tervitati haljaste okstega Jeesust. Tema istumise alla ja isegi tee peale laotati ülerõivaid¹¹ ning Tema kiituseks lauldi 118. psalmist inspireerituna: «Hoosanna Taaveti

¹¹ Ülekuue puhul oli tegemist hinnalise esemega, mida mainitakse isegi Moosese Seaduses: «Kui sa oled võtnud pandiks oma ligimese üleriide, siis sa pead selle temale tagasi andma, enne kui päike loojub, sest see ta üleriie on tema ihu ainsaks katteks. Millega ta muidu magaks? Ma kuulen, kui ta mind appi hüüab, sest mina olen halastaja.» (2Ms 22:25j)

Pojale! Önnistatud olgu see, kes tuleb Issanda nimel! Hoosanna kõrgustes!» (Mt 21:9; vrd Ps 118:25j) Korruga on suur rahvahulk (vähemalt hetkeks) saanud samamoodi nägijaks, nagu olid olnud Jeeriko pimedad veel enne, kui Jeesus nende silmanägemise taastas – ka nemad olid nimetanud Jeesust Taaveti Pojaks ja koguni Issandaks. Ka nemad olid Jeesusele järgnenud (Mt 20:34), nagu nüüd käis Jeesuse eel ja järel suur rahvahulk, et minna koos Temaga – viimaks ometi päralt joudnud Messiaga, kes tuleb Issanda nimel – Pühasse Linna ja Jumala templisse.

Jeesuse tee viiski templisse – selleks, et teha seal peaaegu sama, mida olid kord teinud Makkabid: et röövlikoopaks muudetud tempel puhastada. Makkabid olid hävitanud ebajumalatele ohverdamiseks rajatud altarisid ja hiied, Jeesus ajas templist välja kaubitsejad ja rahavahetajad, hüüdes: «Kirjutatud on: Minu koda hüütagu palvekojaks, aga teie teete selle röövlikoopaks!» (Mt 21:13)¹² Pühakojas kordus enam-vähem sama, mis oli toimunud Jeerikos: Jeesuse juurde astus «pimedaid ja jalutuid ning Ta tegi nad terveks» (Mt 21:14), poisikesed laulsid Jeesusele kui Taaveti Pojale hosiannat, samal ajal kui need, kes oleksid pidanud olema tõelised nägijad – ülempreestrid ja kirjatundjad – said pahaseks ning sõitlesid Jeesust ja neid, kes Teda tervitasid ja austasid.

Apostel Peetrus ütleb, et kohtumõistmine algab Jumala kojast (1Pt 4:17), ning sedasama kuulutab ette prohvet Hesekiel, kõneldes ülekohtuste kõrvaldamisest Jumala rahva keskel: «Alustage minu pühamust!» (Hs 9:6) Issand tuleb oma templi juurde äkitselt (Ml 3:1) ning siis tõusetuvad möödapääsmatud, ülimalt tõsised küsimused: «Kes suudab taluda Tema tuleku päeva? Ja kes jääb püsima Tema ilmudes?» (Ml 3:2) Issand tuleb kohut mõistma (Ml 3:5), aga seejuures annab Ta kõigile, kes Teda kuulda võtavad, võimaluse pöörduda ja meelt parandada: «Pöörduge tagasi minu juurde, siis pöördun mina teie juurde, ütleb vägede Issand. Ma olen neile armuline, nõnda nagu mees on armuline oma pojale, kes teda teenib.» (Ml 3:7.17)

Jeesus tuli Jeruusalemma, et viia täide see, milleks Ta oli läkitatud – et «anda oma elu lunaks paljude eest» (Mt 20:28). Ta tuli, sest mitte ainult inimkätega ehitatud tempel Jeruusalemmas ei vajanud puhastamist, vaid veelgi enam vajas puhastamist, õigupoolest täielikku uueks loomist, inimene, kelle Jumal on valmistanud oma Püha Vaimu templiks, mille pühadus peab ületama kõigi kivist templite pühaduse: «Eks te tea, et te olete Jumala tempel ja teie sees elab Jumala Vaim? Kui keegi rikub Jumala templi, siis Jumal rikub ka tema, sest Jumala tempel on püha, ja see olete teie. Või kas te ei tea, et teie ihu on teis oleva Püha Vaimu tempel, kelle te olete saanud Jumalalt, ning et teie ei ole iseene päralt? Sest te olete kallilt ostetud. Austage siis Jumalat oma ihus!» (1Kr 3:16j; 6:19j)

Jeesus pole pelgalt palverändur, kes tuleb Issanda nimel, vaid Ta on Issand, kes tuleb oma templi juurde ja keda me tervitame, hüüdes: «Hoosanna! Issand, päästa meid!»

¹² Vrd Sk 14:21: «Ja sel päeval ei ole enam ühtegi kaubitsejat vägede Issanda kojast.»

Jutluseks

Advendiaja esimese pühapäeva teemaks on EELK Kirikukäsiraamatu järgi «Sinu Kuningas tuleb alandlikkuses». Kirikukäsiraamat ütleb: «Kirikuaasta esimese pühapäeva piiblitekstit kuulutavad, et Jumal ei ole meist kellestki kaugel. Ta tuleb oma rahva keskele, et kinkida talle uus aeg – pääste aeg. Kogudus tervitab oma saabuvat Kuningat, lauldes hoosiannat ja rõõmustades, et Jeesus on päästnud meid osaduseks Jumala ja üksteisega. Päeva evangeeliumid liidavad advendiaja ja jõulud palmipuudepäha ja ülestõusmispühade sündmustega. [...] Jõulud saavad oma tähenduse vaid koos Kristuse kannatuse, surma ja ülestõusmisega.»

Luterlikus traditsioonis on advendiaja esimese pühapäeva Evangeeliumiks Jeesuse saabumine Jeruusalemma Suure Nädala alguses, EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava esimesel lugemisaastal on see võetud Matteuse evangeeliumist (Mt 21:1–9). Evangeelium annab mõista, et advendiaeg ei ole mõeldud mitte niivõrd Jeesuse sünnile eelnenud sündmuste meenutamiseks (kuigi sellel ajal on paslik tuua esile eriti Vana Testamendi ettekuulutusi Messia tulemisest), kuivõrd selleks, et tuletada meile meelde, kes on see Laps, kelle sündimist me peagi tähistame, milles seisneb Tema ja meie, Tema jüngrite, missioon siin maailmas ning mida see tähendab nii meie oleviku, tuleviku kui igaviku seisukohalt.

Esimese lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks (Js 62:10–12) on pääste kuulutus Jeruusalemmale: «Vaata, su pääste tuleb! Näe, Temaga koos on Ta palk ja Tema ees on Ta töötasu. Ja neid hüütakse «Pühaks rahvaks», «Issanda lunastatuiks». Ja sind hüütakse «Otsituks», «Linnaks, mis pole maha jäetud».»

Esimese lugemisaasta Epistel (Rm 13:11–14) viib kokku Kristuse esimese ja teise tulemise. Esimese tulemise kulminatsiooniks oli Kristuse ristisurm ja ülestõusmine, mille läbi need, kes Temasse usuvad, on lepitatud Jumalaga ja kutsutud Kristusesse rõivastatuna elama uut elu. Teine tulemine on küll veel ees, ent siiski teatavas mõttes juba siin – sest öö on kohe-kohe lõpule jõudmas ja Kristuse omad peavad juba praegu elama nagu päeva ajal, s.t nagu siis, kui Issand tagasi tuleb.

Nii Vana Testamendi lugemise kui Epistli keskmes on ühelt poolt Jumala ja Tema Messia, meie Päästja, ligiolu töötus, teisalt aga pühitsuse, puhastamise, uue alguse sõnum. Sellel on otsene seos Evangeeliumiga, mis kirjeldab Jeesuse kui Messia ja Issanda saabumist Pühasse Linna, Tema tulemist oma templi juurde, mille Ta puhastab, kuulutades seeläbi ette oma tõelist missiooni: Jumala näo järgi ja Tema templiks loodud inimese põhjalikku uuendamist, täielikku puhastamist ja taaspühitsemist nii, nagu Ta ise ütleb Johannese evangeeliumis: ««Lammutage see tempel, ja ma püstitan selle kolme päevaga uuesti!» [...] Aga Tema mõtles «templi» all oma ihu. Siis, kui Ta oli üles tõusnud surnuist, tuli Ta jüngritele meelde, et Ta seda oli öelnud.» (Jh 2:19–22)

Niisiis võikski jutluses keskenduda sellele, et Jeesuse sisenemine Jeruusalemma on Issanda tulemine oma templi juurde, näidates ka seda, mis on advendiaja tõeline tähendus: see pole mitte pelgalt aeg, mil valmistume jõuludeks, vaid see on peatumise, vaiksuse jäämise, endale oma olukorrast aru andmise, pöördumise, patukahetsuse ja meelearanduse aeg, mil me ei meenuta mitte üksnes seda, mis toimus aastatuhandeid tagasi, vaid teeme kõik vajaliku, et olla valmis selleks, mis seisab ees, teades, et «käes on tund unest virguda, sest nüüd on meie pääste lähemal kui siis, kui me usklikuks saime» (Rm 13:11).

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Advendiaeg viib meie mõtted peatsetele jõuludele, mil tähistame Jeesuse sündimist. See viib meie mõtted ka neile iidsetele ettekuulutustele Vanas Testamendis, mis kõnelevad Kristuse tulemisest. Tänaeski evangeeliumis kõlas üks neist ettekuulutustest prohvet Sakarja suu läbi: «Ennäe, su kuningas tuleb sulle tasane, istudes emaesli seljas ja sälu seljas, kes on koormakandja looma varss.» (Sk 9:9) Me kuulsime, et täpselt nii sündiski: Jeesus tuli Jeruusalemma, istudes eesli seljas, ja suured rahvahulgad tervitasid Teda nagu Taaveti Poega, Messiat, suurt Kuningat, kes Jeesus kahtlemata ongi.
2. Jeesus ei tulnud aga mitte selleks, et rajada uut maapealset kuningriiki, vaid Ta tuli, et anda oma elu lunaks paljude eest. Jeesus ei ole kuningas, kes sõnakuulmatu rahva sõjaratsu jalge alla tallab, vaid Ta on alandlik ja tasane kuningas, kes ratsutab koormakandjal, ikkealusel loomal, andes seeläbi mõista, et Ta on tulnud, et kanda ära kogu maailma patukoorem, ning et Ta kutsub kõiki vaevatuud ja koormatuud võtma enda peale Tema iket, mis on kerge ja hea. Jeesus tuli meie kõigi Lunastajana, kogu maailma Õnnistegijana – Ta tuli, et päästa meid hukkumisest ja meid uueks teha, meid puhastada ja pühitseda.
3. Jeruusalemma saabudes läks Jeesus kõigepealt templisse. See on Tema tempel, sest Ta on Issand – ja Ta tuleb oma templi juurde just nii, nagu prohvet Malaki oli seda ette kuulutanud: selleks, et kohut mõista, aga ka selleks, et oma rahvale pöördumise ja pääsemise võimalus kinkida. Kui Jeesus tuli templisse, siis esimese asjana Ta puhastas selle – nii tahab Ta puhastada ja uuesti pühitseda meid kõiki, sest meie oleme need, kelle sees Jumal tahab oma Püha Vaimu läbi elada kui oma tõelises templis. Advendiaeg kõneleb sellest, et Issand tuleb taas – tuleb ka meie juurde ja on meie juures, et meid puhastada ja uuendada, pühitseda ja enda vääriliseks eluasemeks üles ehitada. Apostel Peetrus hoiatab, et Jumala kohus algab Tema kojast – ning see koda oleme meie! Seepärast on parim, mida saame teha, laotada Issanda ette mitte ainult oma rõivad, nagu tegi Jeruusalemma rahvas, vaid oma süda ja hing, ning hüüda koos Jeesust Jeruusalemmas tervitanutega: «Hoosanna! Issand, päästa meid!»